

HERØY
kommune

Reglement for finansforvaltning

EI BÅTLENGD FØRE

Vedtatt i kommunestyret
07.11.2024

Innhold

1. FINANSREGLEMENTET SITT VIRKEOMRÅDE	4
1.1 Hensikta med reglementet	4
1.2 Kven reglementet gjeld for	4
2. HEIMEL OG GYLDIGHEIT	5
2.1 Heimel	5
2.2 Gyldighet	5
3. FORVALTNING OG FORVALTNINGSTYPAR	6
4. FORMÅLET MED KOMMUNENS FINANSFORVALTNING	7
5. GENERELLE RAMMER OG AVGRENSINGAR	8
6. FORVALTNING AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLAR REKN FOR DRIFTSFORMÅL	10
6.1 Innskot i bank	10
6.2 Plassering i pengemarknadsfond	10
6.3 Direkteeige av verdipapir	12
6.4 Felles plasseringsavgrensingar	12
6.5 Krav til avkasningsmål	12
6.6 Rapportering	12
7. FORVALTNING AV KOMMUNENS GJELDSPORTEFØLJE OG FINANSIERINGSAVTALER	14
7.1 Opptak av lån og refinansiering av eksisterande lån	14
7.2 Val av låneinstrument	14
7.3 Tidspunkt for låneopptak	14
7.4 Konkurrerande tilbod	14
7.5 Val av rentebindingsperiode - bruk av sikringsinstrument	14
7.6 Storleik på einskilde lån - fordeling av låneopptak	15
7.7 Rapportering	15

---

8. FORVALTNING AV KOMMUNENS LANGSIKTIGE FINANSIELLE AKTIVA	17
8.1 Føremål	17
8.2 Overordna investeringsrammer	17
8.2.1 Generelt	17
8.2.2 Likviditetsmål	17
8.3 Produktspekter	17
8.4 Risikorammer	17
8.4.1 Likviditetsrisiko	17
8.4.2 Kredittrisiko	17
8.4.3 Risikoklasser	18
8.4.4 Avgrensing av plasseringar - risikoklasse	18
8.4.5 Avgrensing av plasseringar - debitor	19
8.5 Valutarisiko	19
8.6 Aktivafordeling	20
8.7 Avkastningsrisiko og benchmarks	20
8.8 Avkastningsmål for den langsiktige porteføljen	21
8.9 Etske retningslinjer	21
8.10 Rapportering	21
9. RUTINAR KRING OPPFØLGING AV FINANSREGLEMENT OG AVVIKSHANDTERING	23
10. KVALITETSSIKRING	23
VEDLEGG - DEFINISJONAR OG UTTRYKK	25

---

1. Finansreglementet sitt virkeområde

1.1 Hensikta med reglementet

Reglementet gir ei samla oversikt over dei rammer og avgrensingar som gjeld for kommunen si finansforvaltning. Tilhøyrande fullmakter, instruksar og/eller rutinar skal vere heimla i reglementet. Reglementet definerer dei avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet, opptak av lån og gjeldsforvaltning, og plassering og forvaltning av midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont.

1.2 Kven reglementet gjeld for

Reglementet gjeld for Herøy kommune. Reglementet gjeld også for verksemd i kommunale føretak etter kommuneloven kapittel 9 og kommunale oppgåvefelleskap etter kommunelova kapittel 19. I den grad desse verksemdene har eigen finansforvaltning, skal denne skje i samsvar med dette reglementet.

---

2. Heimel og gyldigheit

2.1 Heimel

Dette reglementet er utarbeidd på bakgrunn av:

- Lov om kommunar og fylkeskommunar av 22. juni 2018, § 14-1 og 14-13
- Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner, vedteken 18. november 2019 og sett i verk 1. januar 2020
- Verdipapirfondenes forening sin bransjestandard for informasjon og klassifisering av rentefond vedtatt 27. mai 1998 – sist revidert 23.03.2023.

2.2 Gyldigheit

I lova framgår dette av § 14-13, 2. ledd:

«Hvis det avdekkes avvik fra finansreglementet, skal det iverksettes nødvendige tiltak. Hvis det er nødvendig for å unngå vesentlig finansiell risiko, blant annet for å sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfris, skal kommunestyret eller fylkestinget selv endre finansreglementet.»

Finansreglementet er gyldig fram til nytt vedtak vert gjort. Dette reglementet erstattar alle tidlegare reglar og instruksar som kommunestyret eller anna politisk organ har vedteke for kommunen si finansforvaltning.

---

3. Forvaltning og forvaltningstypar

I samsvar med forskrift om kommunar og fylkeskommunar si finansforvaltning, skal reglementet omfatte forvaltninga av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringar) og passiva (renteberande gjeld).

Gjennom dette finansreglementet er det vedteke målsettingar, strategiar og rammer for:

- Forvaltning av midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og andre finansieringsavtalar (finansiell leasing).
- Plassering og forvaltning av kommunens midlar som skal forvaltast med lang tidshorison.
- Forvaltning av ledig likviditet (kap 6), gjeldsportefølje (kap 7) og langsiktige finansielle aktiva (kap 8) kan setjast vekk til fondsforvaltningsselskap og/eller føretak med konsesjon til å drive aktiv forvaltning.

---

4. Formålet med kommunens finansforvaltning

Finansforvaltninga har som overordna formål å sikre ei god avkastning samt stabile og låge netto finansieringskostnader for kommunen sine aktivitetar innafor definerte risikorammer. Dette skal ein søke å oppnå gjennom følgjande delmål:

- Kommunen skal til ei kvar tid ha likviditet til å dekke sine forplikingar.
- I lova sin § 14-13 og i forskrifta § 6 skal det opplyst avkastningsmål for:
  - o midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet
  - o midlar som skal forvaltast med ein lang tidshorisont
- Lånte midlar skal over tid gi lågast mogeleg totalkostnad innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, der ein også tek omsyn til mest mogeleg langsiktig kontroll på lånekostnadane.

---

5. Generelle rammer og avgrensingar

Kommunen er utsett for finansiell risiko knytt til plasseringar av midlar og lån av midlar. Finansiell risiko er utryggleiken om den framtidige verdien på plasseringar og forpliktingar i forhold til verdien på plasseringstidspunktet. Det er samvariasjon mellom grad av risiko og avkastningspotensiale. Ved høgare avkastningskrav må ein normalt leggje til grunn høgare finansiell risiko.

- Kommunestyret skal sjølv, gjennom fastsetjing av dette finansreglementet, ta stilling til kva som er krav om avkastningsmål og vesentleg finansiell risiko, jf kommunelova § 14-13.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltninga, under her kva som skal reknast som langsiktige finansielle aktiva. Kommunedirektøren har ei sjølvstendig plikt til å greie ut og leggje fram saker for kommunestyret som er av prinsipiell art.
- Kommunedirektøren (eller den som har fått delegert mynde) skal til ei kvar tid ha kunnskap om finansielle markadar og instrument som inngår i dette reglementet (presiser i saksframlegg).
- Kommunedirektøren skal vurdere om dei forskjellige rammene og avgrensingane i reglementet til ei kvar tid er tilfredsstillande, og om desse på ein klar og tydeleg måte sikrar at finansforvaltninga vert utøvd forsvarleg i høve til dei risikoar

kommunen er eksponert for.

- Det vert tillagt kommunedirektøren å inngå avtaler i samsvar med dette reglementet.
- Det vert tillagt kommunedirektøren å utarbeide nødvendige fullmakter, instruksar og/eller rutinar for dei einskilde forvaltningsformer som er i samsvar med dette reglementet.
- Finansielle instrument og/eller produkt som ikkje er eksplisitt nemnt som lovlege å bruke gjennom dette reglementet, kan ikkje nyttast i kommunen si finansforvaltning.
- Konkrete rammer for forvaltning av kommunen sine midlar til driftsformål, gjeldsporteføljen og langsiktige midlar som skal forvaltast med ein lang tidshorison, vert omtalt i dette reglementet kvar for seg.
- Plassering av kommunens midlar skal skje etter dei etiske kriteria. Kriteria inngår i kap 8.8.
- Låneporteføljen kan setjast bort til ekstern forvaltar/rådgjevar om kommunedirektøren finn det tenleg. Ekstern forvaltar skal ha konsesjon frå Finanstilsynet eller tilsvarande løyve/mynde i EØS-området.
- Kommunen sine aksjar og ansvarlege lån i ulike selskap som er næringspoli tisk eller samfunnsmessig motivert (selskapa går fram i kommunen si eigarskapsmelding) er ikkje omfatta av dette finansreglementet sidan investeringane og eigarskapet ikkje er finansielt motivert.

La ENVIPE 2013 permite conocer que entre los motivos que llevan a la población víctima de un delito a no denunciar, están las circunstancias atribuibles a la autoridad, como considerar la denuncia como una pérdida de tiempo y la desconfianza en la autoridad, con 61.9%.

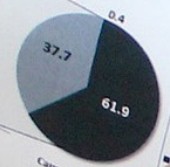
ESTADOS UNIDOS MEXICANOS

- Delitos denunciados
- Delitos NO denunciados
- No especificado

Causas de la NO denuncia

- Por causas atribuibles a la autoridad
- Por otras causas

Causas atribuibles a la autoridad	2010	2011
Otras Causas	61.2	63.2
Por causas atribuibles a la autoridad	36.3	35.9
Por otras causas	2.6	0.8

Del total de las denuncias que se presentaron en el 2011, esta cifra fue 53.2%.

- Con inicio de Averiguación Previa
- Sin inicio de Averiguación Previa
- No especificado

- Otro resultado

CIAL

---

6. Forvaltning av midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet

Forvaltning av likviditet til driftsformål skal sikre at kommunen kan betale sine utgifter ved forfall og samtidig får tilfredsstillande avkastning. Ledig likviditet vert omtalt som driftslikviditet og overskotslikviditet. Kommunen skal til ei kvar tid ha ein tilgjengeleg driftslikviditet som minst er like stor som forventta likviditetsbehov i dei neste 30 dagane. Kommunen sin driftslikviditet skal vere tilgjengeleg med maksimalt to bankdagars varsel. Dette medfører plassering med minimal risiko og kort disponeringstid og skal plasserast i bank.

Overskotslikviditet er midlar som ikkje kjem til utbetaling dei neste 12 månadar, og vert definert som omløpsmidlar – kortsiktig gjeld korrigert for premieavvik. I tillegg skal det årleg takast ei vurdering av størrelsen på ubrukte lånemiddel og tidshorizonten for bruken av desse og bundne driftsfond.

Kommunen sine midlar til driftsformål skal i hovudsak plasserast i bankinnskot, og overskotslikviditet kan plasserast alternativt i samsvar med reglementet.

Kommunen skal inngå hovudbankavtale for å ivareta behovet for bankteneste. Det kan gjerast avtale om trekkrett, eller likviditetslån, på inntil NOK 100,0 mill.

6.1. Innskot i bank

Bankinnskot skal vere i kommunens hovud-

bank, eventuelt supplert med innskot i andre større spare- eller forretningsbankar:

- Tidsbinding (fastrenteinnskot) kan ikkje avtalast for ein periode på meir enn 12 månader.
- Eit einskild innskot med tidsbinding skal ikkje utgjere meir enn NOK 10,0 mill.

6.2. Plassering i pengemarknadsfond

For plassering i pengemarknadsfond gjeld følgjande:

- a) Det kan berre plasserast i fond med løpetid kortare enn 12 månader.
- b) Ingen av fonda sine enkeltpapir skal ha lågare kredittrating enn BBB- ("investment grade"), eller dei skal vere vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- c) Porteføljen i aktuelle pengemarknadsfond kan bestå av papir med inntil 20 % BIS-vekt (BIS er Bank of International settlement. BIS klassifiserast gjennom vektor frå 0 til 100 der 0 er lågast risiko), under her:
  - 1) Renteberande papir utstedt eller garantert av den norske stat.
  - 2) Renteberande NOK-denominerte papir utstedt eller garantert av OECD/EØS sone A-statar *).
  - 3) Obligasjonar med fortrinnsrett (særskild sikra

obligasjonar **)

- 4) Renteberande papir utstedt eller garantert av norske statsføretak.
  - 5) Renteberande papir utstedt eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar.
  - 6) Renteberande papir, i form av "senior" sertifikat- og obligasjonslån, utstedt eller garantert av norske banker eller kredittinstitusjonar.
- d) Det kan ikkje plasserast midlar i pengemarknadsfond som inneheld
- e) industriobligasjonar, ansvarlege lån eller fondsobligasjonar.
- f) Det skal ikkje vere avgrensingar på uttaksretten i fonda det vert plassert i, og midlane skal alltid vere tilgjengelege på få dagar (maks 5 bankdagar).
- f) Samla gjennomsnittleg løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i eit enkelt pengemarknadsfond skal ikkje overstige 12 mnd.
- g) Øvre grense for einskildplasseringar i pengemarknadsfond vert avgrensa til 20,0 mill. kr.

6.3. Direkte eige av verdipapir

For direkte plassering i renteberande papir gjeld følgjande:

- a) Det skal berre plasserast i renteberande papir med kortare løpetid enn 18 månader til endeleg forfall.
- b) Ingen einskildpapir skal ha lågare kredittrating enn BBB- ("investment grade") på investeringstidspunktet, eller dei skal vere vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- c) Papira kan ha inntil 20 % BIS-vekt (BIS er Bank of International settlement. BIS klassifiserast gjennom vekter frå 0 til 100 der 0 er lågast risiko), og kan bestå av:
  1. Renteberande papir utstedt eller garantert av den norske stat.
  2. Renteberande papir utstedt eller garantert av norske statsføretak.
  3. Renteberande papir utstedt eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar.
  4. Renteberande papir, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av norske bankar eller kredittinstitusjonar.
- d) Det kan ikkje plasserast midlar direkte i industriobligasjonar, ansvarleg lånekapital, fondsobligasjonar, eigenkapitalbevis eller aksjar.
- e) Ingen enkeltplassering i renteberande papir kan utgjere meir enn NOK 10 mill. Denne grensa gjeld ikkje for plassering i statspapir.

6.4. Felles plasseringsavgrensingar

- Kommunens samla innskot i enkeltbank/kredittinstitusjon (inkl. direkte eige av verdipapir utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikkje overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital. For kommunen sin hovudbank skal ikkje samla innskot overstige 5 % av bankens forvaltningskapital.
- Kommunens samla innskot i enkeltbank/kredittinstitusjon utanfor hovudbankavtale (inkl. direkte eige av verdipapir utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikkje overstige NOK 10 mill.
- Kommunens plassering i eit penge-marknadsfond skal ikkje utgjere meir enn 10 % av fondets forvaltningskapital. Maksimal sum plassert i pengemarknadsfond skal ikkje overstige 30,0 mill. kr.

6.5 Krav til avkastningsmål

Avkastninga på midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet skal minimum tilsvare rentevilkår kommunen har i sin hovudbankavtale.

6.6. Rapportering

Kommunedirektøren skal ved tertialrapporteringar pr. 30. april og 31. august, leggje fram rapport for kommunestyret som syner status for forvaltninga av ledig likviditet rekna for driftsformål. I tillegg skal kommunedirektøren så snart råd etter årets utgang leggje fram ein rapport for kommunestyret som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum innehalde følgjande:

- Fordeling på dei ulike plasseringane/aktivaklassane i NOK (marknadsverdier) og i prosent av dei samla midlar til

driftsformål.

- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsrenta.
- Kommenterarar knytt til den faktiske samansetting, endringar i risikoeksponering, vesentlege marknadsendringar, avkastning i forhold til marknaden og målt mot

kommunestyrets budsjetterte avkastning.

- Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.
- Handtering av avvik, sjå kapittel 9.

---

7. Forvaltning av kommunens gjelds- portefølje og finansieringsavtalar

7.1. Opptak av lån og refinansiering av eksisterande lån

Kommunestyret gjer vedtak om opptak av lån i eige vedtak i samband med årsbudsjettet. Slikt vedtak skal som minimum innehalde storleiken på lånet.

Med utgangspunkt i kommunestyret sitt vedtak gjer kommunedirektøren låneopptak, godkjenning av lånevilkår og anna forvaltning av kommunen sine innlån etter dei retningsliner som går fram av dette reglementet, og i tråd med Kommunelova §14-14 om låneopptak.

Kommunedirektøren har innafor rammene i dette reglementet fullmakt til å ta opp lån til refinansiering av eksisterande lån, og til å godkjenne nye rentebetingelsar på forfalne renteavtalar på eksisterande lån.

7.2. Val av låneinstrument

Det kan berre takast opp lån i norske kroner.

- Lån kan takast opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar og livselskap.
- Lån kan takast opp som opne seriar (rammelån) og utan avdrag (bulletlån), likevel samla avgrensa mot låneavdrag tilsvarende minimumsavdraget.
- Ein kan legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden og desse kan børsnoterast.
- Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.
- Kommunen skal prøve å finansiere investeringer som kvalifiserer til «grøne lån», dersom desse er konkurranse-

dyktige og vilkåra kan sjåast som fordelaktige samanlikna med ordinære lån.

7.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptak skal vurderast opp mot likviditetsbehov, vedteke investeringsbudsjett, unyttå lånemidlar, forventningar om framtidig renteutvikling og generelle forhold i marknaden.

7.4. Konkurrerande tilbod

Låneopptak skal gjerast til marknadenes gunstigaste vilkår. Det skal normalt hentas inn minst to konkurrerande tilbod frå aktuelle långjevarar. Prinsippet kan fråvikast ved låneopptak i statsbank (t.d. startlån i Husbanken).

7.5. Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatningar om framtidig renteutvikling og innanfor eit akseptabelt risikonivå, for å oppnå lågast mogeleg renteutgifter. I dette ligg det også best mogeleg kunnskap om framtidige lånekostnadar i den til ei kvar tid eksisterande låneporteføljen.

Forvaltninga skal leggjast opp i tråd med følgjande:

- Refinansieringsrisikoen (risikoen for at ein ikkje får teke opp nytt lån når eit lån forfell) skal reduserast ved å spreie tidspunkt for renteregulering/forfall. Denne risikoen er normalt låg for ei kommune. Gjennomsnittleg kapitalbinding skal til ein kvar tid vere

---

over 18 md.

- Lån som forfell og som skal innløyst innan ein periode på 12 månader skal ikke overstige mer enn 70 % av total gjeldsportefølje.
- Rentevilkåra skal kontinuerleg følgjast opp for å vurdere binding til fastrente.
- Lån med fast rente kan liggje mellom 0 – 75 % av den renteberande låneporteføljen.
- Ved fastrenteavtalar skal renterisikoen reduserast ved å spreie tidspunkta for renteregulering.

For å oppnå den rentebindinga ein ynskjer, er det høve til å ta i bruk framtidige renteavtalar (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumenta kan nyttast for å endre renteeksponeringa for kommunen si lånegjeld. Føresetnadar for å gå inn i slike kontraktar skal vere ut frå ei totalvurdering av renteforventningar og risikoprofil på eit gitt tidspunkt. Det er ikkje lov å lausrive denne derivathandelen frå den andre finansforvaltninga. Intensjonen bak kvar derivatkontrakt skal dokumenterast, og kontraktane skal knytast til underliggjande lån eller låneportefølje.

7.6. Storleik på det einskilde lån – fordeling av låneopptak

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest moglege lån, men likevel slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall vert lågast moglege.
- b) Eit einskild lån skal ikkje utgjere meir enn 25 % av kommunen si samla låneportefølje.
- c) Under elles like forhold vil det vere føremålstenleg at kommunen fordeler låneopptaka på fleire långjevarar.
- d) Låneporteføljen skal kontinuerleg vurderast med tanke på reforhandling på heile eller delar av porteføljen

7.7. Rapportering

Kommunedirektøren skal ved tertialrapporteringar pr. 30. april og 31. august, leggje fram rapport for kommunestyret som syner status for gjeldsforvaltninga.

I tillegg skal kommunedirektøren så snart som råd etter årets utgang leggje fram ein rapport for kommunestyret som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum inneholde følgende:

- Opptak av nye lån (inkludert avtaler om finansiell leasing) så langt i året.
- Refinansiering av eldre lån så langt i året.
- Samansetning av låneporteføljen for delt på dei ulike typer passiva (i NOK og %).
- Det skal opplyst om verdien av lån som har forfall og som må refinansierast innanfor ei 12 måneders periode.
- Løpetid for passiva og gjennomsnittleg rentebinding.
- Eigne renter samanlikna mot

marknadsrente.

- Kommentarer i forhold til endring i risikoenksponering, gjenverande rentebinding og rentekrav i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarknaden, samt føreståande finansierings-/ refinansieringsbehov.
- Skildre og vurdere eventuelle avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammane i finansreglementet. Jmfør kapittel 9.

---

8. Forvaltning av kommunen sine midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont

8.1 Føremål

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre ei langsiktig avkastning som kan bidra til å gje innbyggjarane i kommunen eit best mogleg tenestetilbod.

8.2 Overordna investeringsrammer

8.2.1 Generelt

For å kunne oppfylle formålet for forvaltninga av langsiktige finansielle aktiva skal midlane til ei kvar tid forvaltast etter disse kriteria:

- tryggleik for midlane
- risikospreiing
- likviditet
- avkastning

Risikospreiing reduserer den finansielle risikoen. Risikospreiing får ein ved å fordele midlane på ulike produkt og verdipapir innafor fleire aktivaklasser og risikoklasser.

8.2.2 Likviditetsmål

Investeringane skal skje i børsnoterte verdipapir med rimeleg god omsetning og andre papir med tilsvarande god likviditet.

8.3 Produktspekter

Følgjande produkt er tilgjengelege for inkludering i ei forvaltningsportefølje:

- bankinnskot
- sertifikat
- pengemarknadsfond
- obligasjonar
- obligasjonsfond

- aksjefond
- aksjar og eigenkapitalbevis
- ansvarlege lån

Produkt som ikkje er nemnt i denne oppstillinga, kan ikkje nyttast i forvaltningsporteføljen.

8.4 Risikorammer

8.4.1 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er faren for at plasseringar ikkje kan gjerast disponible for kommunen på kort tid, utan at det oppstår vesentlege verdifall på plasseringane i samband med realisasjon.

Likviditetsrisikoen vert styrt mellom anna gjennom storleiken på statspapir i porteføljen. Statssertifikat og statsobligasjonar er dei verdipapira som er mest likvide i den norske marknaden og kor det til ei kvar tid vert kvotert kursar i marknaden med lågast differanse mellom kjøps- og salskurs.

8.4.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert ved faren for at ein motpart i ei kontrakt ikkje innfrir sine plikter. Eit døme her kan vere at ein seljar av ein obligasjon ikkje betalar tilbake heile eller delar av lånet ved forfall (inkludert renter).

Kredittrisiko vert styrt gjennom å klassifisere kredittrisiko i risikoklasser og ved å etablere avgrensingar for plassering i risikoklasse og debitor med utgangspunkt i det krav som er sett til kredittrisiko.

8.4.3 Risikoklasser

Kredittrisiko skal klassifiserast i risikoklasser som vist nedanfor. Denne oppstillinga i risikoklasser tek føre seg dei mest vanlege produkt i marknaden. Kommunen må likevel halde seg innafor bruk av dei produkt som dette reglementet tillet i kap 8.3 og dei rammene som elles kjem fram i dette reglementet.

Risikoklasse 1 Norske obligasjonar/ sertifikat utstedt av stat eller føretak med statsgaranti, samt statsobligasjonsfond.

Risikoklasse 2 Norske obligasjonar med fortrinnsrett, obligasjonar/sertifikat utstedt av statsføretak, fylkeskommunar og kommunar, kraftverk med garanti frå kommune/ fylkeskommune, bankar, forsikringsselskap og kredittføretak, innskot i bankar.

Pengemarknads- og obligasjonsfond etter same kriteria som over.

Risikoklasse 3 Norske obligasjonar/ BIS-vekt maksimum 20 %.

sertifikat utstedt av industriføretak eller fond med tilsvarande risiko. BIS-vekt inntil 100 %.

Pengemarknads- og obligasjonsfond etter same kriteria som over.

Obligasjonar, sertifikat og innskot som inngår i risikoklasse 2 og risikoklasse 3 (anten enkeltvis eller gjennom verdipapirfond) er minimum ratet investmentgrade, dvs. BBB- eller betre.

Risikoklasse 4 Ansvarlege lån

Risikoklasse 5 Aksjefond

Risikoklasse 6 Enkeltaksjar og eigenkapitalbevis

8.4.4 Avgrensing av plasseringar – risikoklasse

For å styre kredittrisiko skal følgjande avgrensingar gjelde for plasseringane:

Kredittrisiko	Total porteføljefordeling (aktiv forvaltning):
Risikoklasse 1	Maksimalt 100 %
Risikoklasse 2	Maksimalt 100 %
Risikoklasse 3	Maksimalt 10 %
Risikoklasse 4	Maksimalt 10 %
Risikoklasse 5	Maksimalt 35 % *
Risikoklasse 6	Maksimalt 35 % *

*Sum risikoklasse 4, 5 og 6 kan ikkje overstige 35 % av samla langsiktige finansielle aktiva.

8.4.5 Avgrensing av plasseringar - debitor

Ramme for maksimal plassering pr. debitor skal reknast av kommunens samla plasserte kapital.

Kredittrisiko	Maksimal plassering pr. debitor i % av samla plasserte kapital
Risikoklasse 1	Maksimalt 100 %
Risikoklasse 2	Maksimalt 35 %
Risikoklasse 3	Maksimalt 5 %
Risikoklasse 4	Maksimalt 5 %
Risikoklasse 5	Maksimalt 10 %
Risikoklasse 6	Maksimalt 15 %

- Det er ikkje høve til å plassere meir enn 10 % av porteføljens totale plasserte kapital i eitt enkelt aksjefond.
- Kommunen kan ikkje eige meir enn 10 % av fondsdelane i eitt enkelt verdipapirfond.
- Kommunens eksponering (innskot og direkteeige i obligasjonar/sertifikat) i ein enkelt bank skal ikkje utgjere meir enn 2 % av bankens forvaltningskapital.

8.5 Valutarisiko

Utanlandske aksjefond kan valutasikrast i NOK ved bruk av valutaterminar med maksimalt 12 månaders løpetid. Einskildaksjar skal berre handlast i selskapp på Oslo Børs. Rentefond med valutaeksponering bør hovudsak valuta-sikrast mot NOK.

8.6 Aktivafordeling

Kommunen skal normalt ha ei fordeling av langsiktige finansielle aktiva basert på ein nøytral posisjon og med minimums- og maksimumsrammer for taktisk aktiva allokering:

Plassering	Minimum	Nøytral	Maksimum
Risikoklasse 1-3	50 %	70 %	100 %
Risikoklasse 4	0 %	5 %	10 %
Risikoklasse 5 og 6	5 %	25 %	35 %
Norske aksjar og eigenkapitalbevis *	30 %	40 %	60 %
Internasjonale aksjar *	40 %	60 %	70 %

* Delen av hhv Norske og internasjonale aksjar er i % av aksjeeksponeringa.

Tilleggspunkt vedkomande plassering i enkeltaksjar og eigenkapitalbevis i ein normalsituasjon:

- Direkteplassering i aksjar og eigenkapitalbevis berre i selskap som er notert på Oslo Børs.
- Det skal søkast god spreing på fleire enkeltaksjar.
- Minimum 75 % av dei norske aksjane/ eigenkapitalbevisa skal vere i aksjeklassar inkludert i OBX-indeksen.

8.7 Avkastningsrisiko og benchmarks

Avkastningsrisiko er definert som risiko for verdiendring på egedelar som følgje av endringar i marknadsforhold – slik som endring i aksjekursar, rentenivå og endring i volatiliteten (svingingar over tid) i desse marknadene. Avkastningsrisikoen for aksjar skal styrast gjennom storleiken som vert sett for maksimal ramme for denne risikoklassa. Det er samtidig gitt visse avgrensingar ved val av aksjefond, jf. punkt 8.4.5, Risikoklasse 5.

Samstundes med den absolutte risiko (risikoen for ikkje å nå oppsett avkastningsmål) har kommunen også ein relativ risiko som er risikoen for ikkje å oppnå avkastninga til ei samanlikningsportefølje (benchmarkportefølje). Benchmark (referanseindeks) finansielle aktiva:

Aktivaklasse	Referanseindeks	Andel
Renter	NORM123D/NO60VD3	70 %
Aksjer		30 %
Norge	OSEFX	6 %
Internasj.	MSCI World NOK	24%

Andre indekser som er tilnerma like kan alternativt nyttast.

Ved samanlikningar mot benchmark, skal den faktiske porteføljen og avkastninga på denne målast mot "normalporteføljen" og "avkastninga" på denne i same periode. Normalporteføljen er vurdert ut frå 25 % aksjar og 70 % obligasjonar.

8.8 Avkastningsmål for den langsiktige porteføljen

Avkastningsmålet for den langsiktige porteføljen er NIBOR 3 mnd + 2 % per år målt over ei rullerande 5 års periode.

Ein må forvente avvik frå den forventta avkastninga i kortare måleperioder. Verdipapir er i større eller mindre grad utsett for kursvariasjonar. Dette fører til at vesentlege avvik frå den målsatte avkastninga vil kunne oppstå i perioder.

8.9 Etske retningslinjer

Dei etiske retningslinjene skal byggje på FN's Global Compact sine 10 prinsipp:

Menneskerettar:

1. Sikre at selskapet ikkje medverkar til brot mot menneskerettane.
2. Støtte internasjonalt anerkjende menneskerettar innafor dei område bedrifta opererer i.

Arbeidstakarrettar:

3. Anerkjene foreiningsfridomen og retten til å føre kollektive forhandlingar.
4. Avskaffe alle former for tvangsarbeid.
5. Fjerne bruken av barnarbeid.
6. Avskaffe diskriminering i sysselsetting og yrke.

Miljø:

7. Støtte "føre var"-prinsippet i miljøspørsmål.
8. Ta initiativ til å fremme miljøansvar.
9. Oppfordre til utvikling og spreining av miljøvenleg teknologi.

Korrupsjon:

10. Bekjempe all form for korrupsjon, inklusive utpressing og bestikkelsar.

Desse retningslinjene fører mellom anna til at selskap som produserer særleg inhumane våpen skal utelukkast frå porteføljen. Vidare skal selskap utelukkast dersom det er ein uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringar medverkar til:

- Grove eller systematiske krenkingar av menneskerettar, som for eksempel drap, tortur, frihetsfrårøving, tvangsarbeid og utnytting av born.
- Alvorleg krenking av individ sine rettार i krig eller konfliktsituasjonar, alvorleg miljøskade, grov korrupsjon og andre særleg grove brot på grunnleggjande etiske normer.

Dersom kommunen blir gjort merksam på at det hos ein forvaltar er plasseringar i selskap med ein uakseptabel etisk profil, skal dette takast opp til diskusjon med forvaltaren med sikte på at nemnte plasseringar vert endra, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvaltaren.

8.10 Rapportering

Kommunedirektøren skal ved tertialrapporteringar pr. 30. april og 31. august, leggje fram rapport for kommunestyret som syner status for forvaltninga av langsiktige finansielle aktiva. I tillegg skal kommunedirektøren så snart som råd etter årets utgang, leggje fram ein rapport for kommunestyret som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum innehalde følgjande:

- Fordeling på dei ulike plasseringar/aktivaklassar i NOK (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla langsiktige finansielle aktiva.
- Avkastning hittil i år samanlikna med

- referanseindeks pr. aktivaklasse og samla.
- Kommenterar knytt til den faktiske aktivafordelinga, endringar i risikoeksponering, vesentlege marknadsendringar, avkastning i forhold til marknaden og målt mot kommunestyrets budsjetterte avkastning.
  - Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet. Jamfør kapittel 9.

Stresstest

I tillegg skal plasseringa av kommunens langsiktige finansielle aktiva ved kvar årsrapportering stresstestast med følgjande parameter:

- +2 % parallelt skift i rentekurva
- -20 % verdiendring på utanlandske aksjar
- -30 % verdiendring på norske aksjar

Samla verdifall på langsiktige finansielle aktiva skal oppgjevast, og kommunedirektøren skal kommentere kommunen si evne til å bere det potensielle tapet. Dersom kommunedirektøren si vurdering er at det potensielle tapet er for stort i forhold til kommunen si risikoberande evne, skal kommunedirektøren legge fram forslag til endring i reglementet og samansettinga av den risikoberande porteføljen.

9. Rutinar kring oppfølging av finansreglement og avvikshandtering

Det skal etablerast administrative rutinar som sørgjer for at finansforvaltninga er gjenstand for trygg kontroll og at utøvinga skjer i tråd med finansreglementet, gjeldande lover og forskrift om kommunar og fylkeskommunar si finansforvaltning.

Rapporteringa av kommunens faktiske posisjonar (opp mot reglement og fullmaktar) vert gjort i samband med den ordinære rapporteringa (tertialrapportar og årsrapport).

Dersom det er oppstått avvik frå gjeldande regelverk skal dette lukkes snarast mulig der-

som det kan skje utan at tapet overskrider 3 % av nominelt plassert beløp. Oppståtte avvik skal fortløpande rapporterast saman med den ordinære rapporteringa. Rapporteringa skal innehalde årsak til at avviket oppsto og kva økonomiske konsekvensar lukkinga medførte.

Dersom det er oppstått tap som overskrider 3 % av nominell verdi av plasseringa (som følgje av brot på gjeldande reglement), skal saka snarast presenterast for formannskapet. Ekstern forvaltar er pliktig til å rapportere om slike avvik oppstår. Formannskapet avgjer korleis ein skal lukke avviket.

10. Kvalitetssikring

Finansforskrifta krev at kommunestyret skal la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legg rammer for ei finansforvaltning som er i samsvar med kommunelova sine reglar og reglane i finansforskrifta. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinar for vurdering og handtering av finansiell risiko, og rutinar for å avdekke avvik frå finansreglementet.

Kommunedirektøren har ansvar for at slike eksterne vurderingar vert innhenta.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne stad ved kvar endring av reglementet, og før kommunestyret vedtek nytt, endra finansreglement. I denne samanhengen skal det også rapporterast på utført kvalitetssikring av rutinane.

Definisjonar og uttrykk

Aksje

Eigardel i aksjeselskap. Aksjeeigarane er ikkje personleg ansvarleg for selskapet sine plikter. Alle aksjar (av samme klasse) gir lik rett i selskapet. Gjennom generalforsamlinga utøver aksjeeigarane den øvste mynde i aksjeselskapet. Sjå også grunnfondsbevis.

Aksjeforvaltning

Styring og oppfølging av ei portefølje av aksjar (eller andre eigenkapitalinstrument).

Aktivaklasser

Ulike former for verdipapir, som til dømes aksjar og obligasjonar.

Basispunkt

Eit basispunkt er eit hundredels prosentpoeng. Denne måleeeininga vert mest brukt til å syne kostnader og ulikskapar i avkastninga i kapitalforvaltning.

BBB

BBB er eit nivå når ein tek kredittvurdering. BBB er middels klasse lånetakarar, som er tilfredsstillande i augneblinken.

Benchmark

Samanlikningsgrunnlag. I rentemarknaden nyttar ein ofte renta på statspapir som benchmark, mens leiande aksjeindeksar vert nytta som benchmark i aksjemarknaden.

BIS

BIS = Bank Of International Settlement. BIS klassifiserer risiko gjennom vektor frå 0 til 100 der 0 er lågaste risiko og 100 er høgaste risiko.

D-lånsrenten

Rente på "lån som går over natta" i Norges Bank.

Deflasjon

Vedvarande fall i det generelle prisnivået (sjå inflasjon).

Derivat

Ein finansiell kontrakt der verdien er avhengig av verdien til ein underliggjande variabel på eit framtidig tidspunkt. Priser på finansielle aktiva, råvarer osv. Vert ofte nytta som underliggjande variabel. Opsjonar og terminkontraktar er dømer på derivat.

Durasjon

Durasjonen til ein fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tek før alle kontantstrømar (rentekupongar og hovudstol) forfell til betaling. Durasjonen (eigentleg modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for kor følsam verdien av obligasjonen er for endringar i rentenivået, og fortel kor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom marknadsrenta stig med eitt prosentpoeng. Lang durasjon tyder at obligasjonsverdien er veldig følsom for renteendringar.

Effektiv rente

Avkastninga (gjort om til årleg rente) ein vil oppnå ved å investere i eit rentepapir til dagens kurs og sitje på det til forfall. Vert også kalla yield.

Eigenkapitalinstrument

Aktivaklasse som i hovudsak omfattar (fysiske) aksjar, aksjefuturekontraktar og opsjonar knytt

til aksjeverdiar.

Emisjon

Innhenting av kapital ved å skrive ut verdipapir. Ved ein aksjeemisjon blir det utstedande aksjeselskapet tilført ny eigenkapital, medan ved utsteding av obligasjons- og sertifikatlån blir utstedar tilført ny framandkapital.

ESB

Den europeiske sentralbanken, lokalisert i Frankfurt, som frå 1. januar 1999 har hatt ansvaret for å utforme og gjennomføre pengepolitikken innanfor den monetære unionen i EU.

Fastrenteobligasjon

Obligasjon som gir same nominelle rente i heile løpetida.

Finansieringsforetak

Samleomgrep for finansieringsselskap og kredittforetak.

Finansieringsselskap

Selskap som har konsesjon til å drive finansieringsverksemd, men ikkje er bank, forsikringselskap eller låneformidlingsforetak. I motsetnad til kredittforetak er finansieringsselskap ikkje obligasjonsutstedande.

Finansinstitusjon

Selskap, føretak eller annan institusjon som driv finansieringsverksemd, med unntak av offentlege kredittinstitusjonar og fond, verdipapirfond, verdipapirføretak m.m. Finansinstitusjon vert brukt som samleomgrep for bankar, finansieringsføretak og forsikringselskap.

F-innskudd

Bankane sine innskot i Norges Bank til fast rente og løpetid.

Float

Floatperiode: Perioden frå det tidspunkt betalar sin konto vert belasta ein sum til det tidspunktet mottakar sin konto vert godskriven den same summen.

Floatinntekt: Avkastninga den betalingsformidlande institusjon har av floatsummen i floatperioden.

F-lån

Bankane sine lån i Norges Bank til fast rente og løpetid.

Foliorenta

Renta bankene får på sine innskot frå ein dag til den neste i Norges Bank. Foliorenta er det viktigaste verkemiddelet i pengepolitikken.

Forvaltningskapital

Den samla verdien av midlane ein finansinstitusjon har til forvaltning. Forvaltningskapitalen tilsvarar balansesummen. Forkortinga GFK vert nytt for gjennomsnittleg forvaltningskapital.

FRA-rente

Forward Rate Agreement. Framtidig renteaftale. Avtale mellom to partar om å låse fast rentesatsen på eit framtidig innlån eller utlån for ei gitt periode.

Gjenkjøpsavtale

Sal av verdipapir der ein samstundes gjer ei

avtale om å kjøpe papira attende på eit seinare tidspunkt til ein avtalt pris.

Grunnfondsbevis

Eit verdipapir som liknar på ein aksje, men som skil seg frå ein aksje med omsyn til eigarrett til selskapsformua og påverknad i selskapet sine organ. Grunnfondsbevis kan skrivast ut av sparebankar, kredittforeiningar og gjensidige forsikringselskap for å trekke til seg ny kapital.

IMM-dager

Vanleg brukte forfallsdagar for standardiserte pengemarknadsprodukt (forkortinga står for International Money Market).

Implisitt volatilitet

Forventa framtidig volatilitet utleda frå opsjonsprisar.

Indeks

Ein vegd sum av økonomiske/finansielle storleikar. Indekser som vert brukt til å seie noko om utviklinga over tid. Konsumprisindeksar og aksjeindeksar er dømer på indeksar som ofte vert nytta.

Inflasjon

Vedvarande vekst i det generelle prisenivået. Inflasjonen måler ein vanlegvis ved veksten i konsumprisindeksen (KPI).

Intervensjonar

Norges Banks kjøp og sal av utanlandsk valuta med sikte på å påverke valutakursen.

Kapitaldekning

Eit forholdstal som seier noko om soliditeten til finansinstitusjonar og verdipapirføretak. Det er spesielle regler for korleis kapitaldekninga skal bereknast. Sjå Kredittilsynets internettsider om kapitaldekning.

Konkurranssekursindeksen (KKI)

Indeks som syner verdien av norske kroner målt mot eit vegd gjennomsnitt av valutaene til 25 av Noreg sine viktigaste handelspartnarar. Stigande indeksverdi tyder ein svakare kronekurs.

Korrelasjon

Korrelasjonen mellom to variable skildrar grada av samvariasjon. Dersom korrelasjonen er lik 1 vil dei 2 variablane alltid gå i same takt. Dersom det er null korrelasjon, vil dei alltid gå heilt uavhengig av kvarandre.

KPI

Konsumprisindeks. Indeks som måler veksten i konsumprisen (sjå inflasjon).

KPI-JAE

Eit mål på veksten i konsumprisane justert for avgiftsendringar og utan energivarer. KPI-JAE er eit mål på den underliggjande prisveksten.

Kredittføretak

Føretak som i hovudsak finansierer si utlånsverksemd ved å utferde obligasjonar.

Kredittilsynet

Kredittilsynet fører tilsyn med finansinstitusjonar, institusjonane i verdipapirmarknaden, pensjonskasser, revisorar, rekneskapsførarar, egedomsmeklarar og inkassoselskap.

Kredittindikatorane (K2, K3)

Månadlege indikatorar for kreditt til publikum (kommuneforvaltning, ikkje-finansielle føretak og hushaldningar). Dei viktigaste indikatorane omfattar hhv publikum si bruttogjeld til innanlandske kreditorar (K2) og til alle kreditorar, dvs. inkludert utlandet, (K3).

Kredittinstitusjon

Føretak som mottok innskott eller andre tilbakebetalingspliktige midlar og yter lån for eiga rekning.

Kredittrisiko

Risiko for at motpart ikkje oppfyller sine plikter i høve til avtale. I eit låneforhold består kredittrisikoen i at låntakar ikkje oppfyller låneavtalen.

Likviditetspremie

Ulike verdipapir er meir eller mindre lett omsettelege. Til dømes vert det i dei fleste land omsett statsobligasjonar for store summar kvar dag, medan det for enkelte obligasjonar utsteda av private selskap, kan det vere vanskeleg å finne ein kjøper eller seljar om ein ynskjer å utføre ein handel. Papir som det er vanskeleg å få selt har gjerne litt høgare avkastning på grunn av det. Denne meiravkastninga kaller ein likviditetspremie.

Likviditetsrisiko (for finansinstitusjonar)

Risiko for auka kostnader som følgje av at ein motpart ikkje gjer opp si forplikting til rett tid. Risikoen skuldast først og fremst at finansinstitusjonane, og spesielt bankane, i stor grad finansierer ein forholdsvis langsiktig utlånsportefølje med kortsiktige innskott eller innlån av midlar.

Likviditetsrisiko (i finansielle marked)

Risikoen for å oppnå ein dårleg pris i ein finansiell marknad fordi talet aktuelle kjøparar/seljarar i marknaden er lite.

M2

Pengehaldande sektor sine (publikum og andre finansielle føretak enn bankar og statlege låneinstitutt) behaldning av sedlar og mynt, ubundne bankinnskott og banksertifikat. M2

vert omtalt som det breie pengemengdsomgrepet. Sjå også pengemengda.

Marknadskapitaliseringsveker

Marknadskapitaliseringsveker er veker som svarer til den del kvart aktivum eller aktivaklasse eller land/region har av total marknadsverdi innan eit definert univers. Petroleumsfondet brukar slike veker til å avgjere kor stor del kvart lands aksjeindeks skal ha i totalindeksen for ein region.

Marknadsrisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert marknadsverdi som følgje av prisfluktusjonar i finansielle marknader.

Meiravkastning, mindreakkastning

Sjå differanseavkastning.

Nominell rente

Pålydande rente på ein finansiell fordring. Sjå også realrente.

Nullkupongobligasjon

Ein obligasjon utan rentebetalingar. Nullkupongobligasjonar vert lagt ut til underkurs, dvs. til ein kurs lavare enn pålydande verdi, og lvert løyst inn til pålydande verdi ved forfall.

Obligasjon

Standardisert omsetteleg lån med opphavleg løpetid på minst eit år. Vilkår ved eia obligasjonslån, slik som løpetid, rente, renteutbetalingsdatoar og eventuelle rentereguleringsvilkår, vert avtalt ved utsteding av lånet.

Operasjonell risiko

Risiko knytta til faren for forstyrringar og avbrot av driftsmessig art, til dømes brot på prosedyrar, feil i IT-system eller maskinvarer,

regelbrot, bedrageri, brann og terrorangrep.

Oppgjørsrisiko

Risiko for tap og likviditetsproblem i samband med avregnings- og oppgjersfunksjonane. Oppgjørsrisiko omfattar kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Ved betalingsformidling blir transaksjonar generert av kundar og dei resulterande eksponeringar vil ikkje vere resultat av eksplisitte kredittvurderingar. Dette set risikoen som oppstår i betalingssystemet i ei særstilling.

Opsjon

Ein skil mellom to typer opsjonar, kjøpsopsjonar og salsopsjonar. Ein kjøpsopsjon (salsopsjon) er ein rett, men ikkje plikt til å kjøpe (selje) eit underliggjande aktivum til ein på førehand avtalt pris. Mogelege underliggjande aktiva er aksjar, valuta m.m.

Pengemengda

Pengehaldande sektor si behaldning av sedlar og mynt, bankinnskott og andre finansielle instrument som inngår i ulike pengemengdsomgrep (sjå også M2). Pengehaldande sektor består av publikum (kommuneforvaltninga, ikkje-finansielle føretak og hushaldningar) samt andre finansielle føretak enn banker og statlege låneinstitutt. (Merk at det gjeld andre definisjonar for basispengemengda).

Pengeoppgjeret

Pengedelen av verdipapiroppgjeret.

Pengepolitikk

Styresmaktene si styring av renter og likviditet i marknaden for norske kroner. Det viktigaste virkemiddelet i pengepolitikken er renta på bankane sine innskott i Norges Bank (foliorenta).

Portefølje

Vert brukt om samla mengde av dei verdipapir som eit fond blir investert i. Petroleumsfondet si portefølje består blant anna av aksjar, aksjefuturekontraktar, obligasjonar, pengeomarknadsplassingar, rentefuturekontrakter og valutaterminkontraktar.

Realrente

Realrenta er nominell rente korrigert for prisstigning (inflasjon).

Referanseportefølje

Ei referanseportefølje er ei tenkt portefølje med ei bestemt samansetjing av verdipapir (obligasjonsindeks eller aksjeindeks) som ein forvaltar vert resultatmålt i høve til.

Referanseporteføljen representerer ein nøytral investeringsstrategi.

Renteberande instrument

Finansielle kontraktar der avkastninga er knytt til ei avtalt rente av ein pålydande verdi.

Eit døme her er obligasjonar.

Renteforvaltning

Styring og oppfølging av ei portefølje av renteberande instrument.

Rentemargin

Differansen mellom (ein banks) utlåns- og innskotsrente.

Rentepapir

Fellesomgrep for obligasjonar, sertifikat og statskassevekslar.

Renterisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert marknadsverdi som følgje av fluktusjonar i renta.

Risikopremie

Den ekstra avkastninga ein investor ventar å oppnå ved ei risikabel investering i høve til ei risikofri investering. Investeringar i statlege rentepapir vert til vanleg nytta som det risikofrie samanlikningsgrunnlaget, sjølv om ingen investeringar er heilt utan risiko.

Sertifikat

Standardisert omsetteleg lån med løpetid på inntil 12 måneder (eitt år). Sjå også obligasjon.

Short-sal

I mange marknader er det lov å avtale sal av verdipapir ein ikkje eig. På avtalt leveringsdato må imidlertid seljaren ha papiret, anten etter å ha kjøpt det eller vanlegare ved å ha lånt det av ein tredjepart. Short-sal kan lønne seg dersom ein ventar at prisen på verdipapiret skal bli redusert før ein må kjøpe det.

Spread

Vert brukt generelt om skilnaden mellom to prisar. I obligasjonsmarknaden brukar ein spread om forskjellen mellom sals- og kjøpskurs på ein obligasjon. Ved omsetning av obligasjonar tek ikkje meklaren direkte betalt for sine tenester, men stiller i staden ulike kursar for kjøp og sal.

Standardavvik

Standardavvik er eit mål som viser kor mykje verdien av ein variabel kan ventast å svinge. For ein konstant verdi vil standardavviket vere lik 0. Høgare standardavvik tyder større svingningar.

Statskasseveksel

Eit standardisert omsetteleg lån utsteda av den norske stat med løpetid under eit år og ingen rentebetalingar. Sjå også nullkupongobligasjon.

Styringsrente

Sentralbanken si sentrale rente i utøvinga av pengepolitikken. I Noreg er dette foliorenta.

Støttekjøp

Ein sentralbank sitt kjøp av ein valuta for å auke prisen/kursen på valutaen (sjå intervensjonar).

Swap

Avtale mellom to partar om å bytte framtidige kontantstraumar. Til dømes kan den eine parten betale den andre flytande rente, medan ein sjølv mottek fast rente.

Taktisk aktivaallokering

Å velje andre aktiva- eller marknads-samansetjingar enn i referanseporteføljen med sikte på å oppnå høgare avkastning.

Terminkontraktar

Kontraktar om kjøp eller sal av aktiva på eit framtidig tidspunkt og til ein bestemt pris. Petroleumsfondet kjøper og sel valuta på termin, for å unngå valutakursrisiko i høve til referanseporteføljen si valutasamansetjing.

Terminrenter

Terminrenter er renter som løper mellom to framtidige tidspunkt. Terminrentene kan under visse føresetnader gi uttrykk for marknaden sine forventningar om framtidig rentenivå.

Valutakurs

Prisen på eit land sin valuta målt mot andre land sin valuta, til dømes norske kroner per euro.

Valutaopsjoner

Ein rett, men ikkje plikt, til å kjøpe eller selje ein bestemt sum valuta til ein på førehand avtalt valutakurs.

Valutaeserver

Norges Banks behaldning av finansielle aktiva i utanlandsk valuta som skal kunne nyttast i gjennomføringa av pengepolitikken. Norges Bank forvaltar i tillegg Statens Petroleumsfond på vegne av Finansdepartementet.

Valutarisiko

Risiko for potensielt tap i form av redusert marknadsverdi som følgje av fluktusjonar i valutakursen.

Valutaswapmarknaden

Ein marknad der to aktørar i dag utfører eit bytte mellom to valutaer med avtale om å reversere byttehandelen på eit framtidig tidspunkt til eit bestemt kursforhold mellom dei to valutaane (valutabytteavtale).

Verdipapirfond

Eit fond som vert eigd av ein ubestemt krets av personar og der midlane i det vesentlege er investert i verdipapir.

Verdipapirforetak

Føretak som yter investeringstenester.

Volatilitet

Eit statistisk mål for svingingar i ein tidsserie.

VPS

Verdipapirsentralen (VPS) er ein privat, sjøveigande institusjon, oppretta ved lov om verdipapirsentral, som driv eit elektronisk rettighetsregister for aksjar, obligasjonar og andre finansielle instrument med i hovudsak norske utferdarar.

Herøy kommune
Rådhusgata 5
Postboks 274
6099 Fosnavåg

Layout, utforming og korrektur: Kommunikasjonsavdelinga

